

Gabriel Sala

***Sinteză de istorie pentru admiterea
la Academia de Poliție***

ediția a II-a

**Argonaut 94
Cluj-Napoca, 2025**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SALA, GABRIEL

**Sinteză de istorie pentru admiterea la Academia de Poliție / Gabriel Sala. - Cluj-Napoca : Argonaut
94, 2025**

ISBN 978-630-95170-3-6

94

Corectură: Andreea Pățaș

Tehnoredactare: Alex Sala

Copertă: Marian Vultur

© Autorul & Argonaut

Editura Argonaut 94

Calea Dorobanților nr. 55, ap. 15, Cluj-Napoca

Tel. 0730.015.485

e-mail: edituraargonaut@yahoo.com

www.editura argonaut.ro

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Scurtă sinteză introductivă de istorie a României	8
I. Antichitatea (82 î.Hr-602 d.Hr.).....	8
II. Evul Mediu (602-1600)	12
III. Epoca Modernă (1600 – 1918).....	18
IV. Perioada Contemporană (1918-prezent)	28
 Capitolul I	
Popoare și spații istorice. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor	37
1. Afirmarea și evoluția geto-dacilor. Regatul trac al lui Burebista.....	39
2. Creșterea pericolului roman. Războaiele daco-romane. Cucerirea Daciei de către Traian	39
3. Romanizarea dacilor în Dacia romană (106-271), și în afara granițelor imperiului roman, după retragerea aureliană din 271.....	40
4. Populația romanică între răspândirea creștinismului și invaziile popoarelor barbare în secolele IV-VII.....	42
5. Formarea limbii și poporului roman. Românii în scrierile cronicarilor străini, între secolele VIII și XIII	43
6. Românii, în atenția umaniștilor italieni, în secolul XV	45
7. Cronicari români și străini despre români, romanitatea românilor și unitatea de neam a românilor, în secolul al XVI-lea	46
8. Secolul XVII, cu afirmațiile „ <i>de la Rîm ne tragem</i> ” și „ <i>iaste rumân,</i> <i>adică râmlean, de la Roma</i> ”, în viziunea cronicarilor sași	47
9. Lupta pentru emancipare națională în secolul XVIII. Supplex Libellus și Supplex Libellus Valachorum. Afirmarea „ <i>Teoriei Imigraționiste</i> ”	48
10. Radicalizarea scrierilor despre romanitatea și autohtonía românilor în „ <i>secolul naționalităților</i> ”	50
11. Secolul XX - de la marii istorici interbelici, la slavismul lui Roller și „ <i>dacopatia</i> ” ceaușistă	51
 Capitolul II	
Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (sec. IX-XVIII)	53
1. Autonomii locale și instituții centrale în Transilvania secolelor IX-XVIII.....	53
1.a Venirea ungarilor în Transilvania. Cucerirea formațiunilor politice românești și consolidarea dominației maghiare în provincie între secolele IX-XI	53
1.b Organizarea Transilvaniei ca principat sub suzeranitate maghiară între 1111 și 1176 ...	56
1.c Organizarea ca voievodat a Transilvaniei și evoluția acestuia între 1176-1541.....	57
1.d Transilvania-principat autonom sub suzeranitate otomană între 1541-1699.....	61
1.e Principatul Transilvaniei sub stăpânire habsburgică (1699-1867).....	62
2. Statul româno-bulgar al Asăneștilor.....	65
3. Dobrogea-evoluție politico-religioasă între secolele X-XV	65
4. Formarea și evoluția Țării Românești (secolele XIII-XIV)	66
5. De la <i>descălecatele</i> lui Dragoș și Bogdan, la statul medieval Moldova „ <i>de la munte, până la mare</i> ” în secolul al XIV-lea	69

6. Instituții centrale și evoluție instituțională în Țara Românească și Moldova, în secolele IX-XVIII.....	71
6.a. Domnia.....	71
6.b. Sfatul domnesc.....	72
6.c. Dregătoriile	73
6.d. Marea Adunare a Țării.....	73
6.e. Biserica	73
6.f. Organizarea administrativ-teritorială	74
6.g. Organizarea juridică.....	74
6.h. Organizarea militară	75
6.i. Organizarea socială. Categorii sociale. Relațiile de tip feudalo-vasalic.....	75
7. Evoluția pe plan intern și internațional a Moldovei și Valahiei în secolul al XVIII-lea.....	76

Capitolul III

Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu

și la începuturile Modernității	78
1. Mircea cel Bătrân (1386-1418)	80
2. Alexandru cel Bun (1400-1432).....	81
3. Iancu de Hunedoara (1441-1456) - <i>Atletul lui Hristos</i>	82
4. Vlad Țepeș (1448; 1456-1462; 1476)	83
5. Ștefan cel Mare (1457-1504).....	84
6. Țările Române în secolul al XVI-lea.....	87
7. Mihai Viteazul (1593-1601).....	89
8. Domnitori și principii în Țările Române în secolul al XVII-lea	93
8.a Țara Românească în secolul al XVII-lea	93
8.b Moldova în secolul al XVII-lea	94
8.c Principatul Transilvaniei în secolul al XVII-lea	94
9. Regimul fanariot.....	95
10. Absolutismul luminat	97

Capitolul IV

Statul român modern: de la proiect politic

la realizarea României Mari (sec. XVIII-XX).....	98
1. Transilvania sub stăpânire habsburgică și regimul fanariot în Țările Române, în prima jumătate a secolului XVIII.....	98
2. Memoriile boierești antifanariote și luptă națională în Transilvania, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, până în 1821	99
3. Revoluția lui Tudor Vladimirescu de la 1821. Regulamentele Organice din 1831/1832. Acțiuni care au precedat Revoluțiile de la 1848	102
4. Anul revoluționar 1848 în spațiul românesc	106
4.a Revoluția de la 1848 din Moldova.....	106
4.b Revoluția de la 1848 din Valahia.....	107
4.c Revoluția lui Avram Iancu de la 1848-1849 din Transilvania.....	108
4.d Revendicări revoluționare la 1848 în Bucovina	109
4.e Revendicări revoluționare la 1848 în Banat.....	109
5. Românii în relațiile internaționale, din perioada postpașoptistă, până la formarea României Mici	109
6. Statul român în perioada lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866)	111
7. Instaurarea lui Carol I ca domnitor. Evoluția României mici între 1866-1876. Imperiul Austro-Ungar	115
8. Războiul de Independență și tratatele de pace din 1878	119

9. Monarhia românească, aderarea României la Puterile Centrale și Memorandumul din Transilvania	121
10. Rotativa guvernamentală, Răscoala de la 1907 și Războaiele balcanice	123
11. România în Primul Război mondial (1914-1918)	124
12. Marea Unire din 1918 și formarea României Mari	128
12.a Unirea Basarabiei cu România.....	128
12.b Unirea Bucovinei cu România.....	129
12.c Unirea Transilvaniei la 1 decembrie	130
12.d Recunoașterea internațională a României Mari. Ratificarea internă a unirii.....	130

Capitolul V

Constituțiile românești: prezentare generală, caracteristici	132
1. Acte preconstituționale.....	132
1.a Regulamentele Organice	132
1.b Convenția de la Paris	133
1.c Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris	133
2. Constituțiile României.....	134
2.a Constituția din 1866.....	134
2.b Constituția din 1923.....	136
2.c Constituția din 1938.....	137
2.d Constituțiile comuniste	138
2.e Constituția din 1991	142

Capitolul VI

România și concertul european: de la „Criza Orientală”

la marile alianțe ale secolului XX	145
1. Asediul Vienei în 1683 și nașterea <i>Problemei Orientale</i>	145
2. Statele și provinciile românești în tratatele diplomatice din secolul XVIII	146
3. Acțiuni diplomatice și consecințele acestora asupra românilor în perioada 1812-1853	147
4. Tratat de pace în perioada 1853-1859. Unirea principatelor și recunoașterea României mici	149
5. Carol I și politica „ <i>faptului împlinit</i> ”. Independența României și recunoașterea acesteia ..	150
6. Aderarea la <i>Puterile Centrale</i> . Memorandumul ardelenilor și scandalul diplomatic. Războaiele balcanice din 1912-1913. Tratatul de la București	153
7. Alianțe militare, tratative diplomatice și conflict în Primul Război Mondial. Formarea României Mari la 1918	154
8. România Mare în tratate de pace și alianțe militare în anii '20.....	155
9. Diplomația românească între conferințele și alianțele pentru păstrarea <i>status-quo</i> -ului teritorial și acțiunile statelor revizioniste în anii '30	157
10. Tragicul an 1940 și diplomația românească. România în alianțe și tratative de pace în Al Doilea Război Mondial	160

Capitolul VII

Secolul XX - între democrație și totalitarism.

Ideologii și practici politice în România și în Europa.....	164
1. Democrația în Europa și în SUA în perioada interbelică	165
1.a Despre documente referitoare la respectarea drepturilor omului.....	166
1.b Ideologii și doctrine în secolul XIX.....	166
1.c Statele democratice în perioada interbelică	167
2. Totalitarismul în Europa interbelică. Ideologii și practici totalitare	170
2.a Fascismul italian	171

2.b Nazismul german	172
2.c Comunismul sovietic	174
3. Regimurile democratice occidentale în a doua jumătate a secolului XX.....	176
4. Evoluția statelor comuniste în Europa postbelică	178
5. Ideologii și practici politice în România în prima jumătate a secolului XX	181
5.a Partidele politice din România interbelică.....	181
5.b. Monarhia în perioada interbelică (1918-1939)	186
5.c România în Al Doilea Război Mondial, în perioada 1941-1945	188
6. Ideologie și practică politică în România comunistă (1945-1989).	
Revoluția din 1989. Evoluția României după 1989	189
6.a Comunizarea României în perioada 1945-1947	189
6.b Republica Populară Română (1948-1965) sub Gheorghe Gheorghiu-Dej	190
6.c Regimul dictatorial al lui Nicolae Ceaușescu (1965-1989)	191
6.d Evoluția internă și internațională a României după Revoluția din 1989	192

Capitolul VIII

România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă..... 196

1. Comunizarea României în perioada 23 august 1944 - 30 decembrie 1947.....	197
1.a Grupările de partizani - simbol al rezistenței anticomuniste	197
1.b Retragera României din război. Întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste	198
1.c Numirea lui Petru Groza în fruntea guvernului la presiunile sovieticilor în 6 martie 1945. Reforma agrară din 23 martie 1945.....	199
1.d Greva regală. Alegerile fraudate din 1946. Abdicarea regelui Mihai.....	200
2. Regimul stalinist al lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.....	202
2.a Intervalul 1948-1960 - perioada de supunere totală față de Moscova	202
2.b Intervalul 1960-1965 - perioada de insurgență a lui Dej, față de Moscova.....	207
3. Național-comunismul lui Nicolae Ceaușescu (1965-1989). „Epoca de aur”	208
3.a Consolidarea puterii lui Ceaușescu pe fondul destinderii și liberalizării regimului între 1965-1974.....	208
3.b Disidență și anticeaușism în a doua jumătate a anilor '70. Revolta minerilor din 1977.....	210
3.c Criza regimului ceaușist din anii '80.....	211

Capitolul IX

România în perioada *Războiului Rece*..... 214

1. Lumea în cadrul <i>Războiului Rece</i>	215
1.a Cortina de fier - expresie a <i>Războiului Rece</i> . Alianțe economice și militare sau SUA versus URSS.....	215
1.b Crize majore în relațiile sovieto-americane. Pericolul declanșării <i>Războiului Cald</i>	217
2. România în <i>Războiul Rece</i>	219
2.a <i>Războiul Rece</i> românesc în perioada stalinistă a lui Dej	219
2.b Distanțarea de Moscova după plecarea Armatei Roșii în 1958. Apropierea de Occident în anii '60.....	220
2.c România - un pion important în cadrul în <i>Războiul Rece</i> , o membră indisciplinată și incomodă a blocului sovietic în anii '70	221
2.d Pierderea credibilității internaționale pe fondul răcirii <i>Războiului Rece</i> . Sfârșitul comunismului în Europa Răsăriteană.....	223